

Identitatearen eraldaketa euskal literatura garaikidean

26.Jun - 27.Jun 2018

Cód. L04-18

Mod.:
Presencial

Edición
2018

Tipo de actividad
Curso de Verano

Fecha
26.Jun - 27.Jun 2018

Ubicación
Bizkaia Aretoa-UPV/EHU

Idiomas
Euskera

Validez académica
20 horas

DIRECCIÓN

Iratxe Esparza Martin, UPV/EHU, Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktika

Jon Kortazar Uriarte, UPV/EHU, Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktika

Comité Organizador

IRATXE ESPARZA MARTIN &
JOSÉ MANUEL LÓPEZ GASENI (EDS.)

LA IDENTIDAD EN LA LITERATURA
VASCA CONTEMPORÁNEA

Fundación
BBVA

Descripción

Nortasuna eta kultura, nazioa eta literaturaren autonomia. Nola kudeatu gaur egungo identitatearen bilakaera? Zein da eraldatze horrek literaturan duen eragina? Jakin, badakigu identitatea ulertzeko erak bestelakoak izan behar direla, ikuspegi esentzialista batetik ezinezkoa baita gaurko identitateak gordetzen dituen tasunak behar den bezala bideratzea. Horregatik, ikastaroan, Literatur Teoria Feministaz eta Polisistemen Teoriaz baliatuz, azken urteetako euskal literaturan sortu diren ikerketa lerro ezberdinak zein irakurketa anitzak izango dugu hizpide: kulturak planifikatzeko egitasmoak, Haur eta Gazte Literatura kanonikoari buruzko gogoetak, diasporaren irudi kulturala, Gerra Zibilaren tratamenduan agertzen diren genero-irudikatzeak eta emakumezko gorputza identitatearen espazio bezala ulertuta.

Beraz, euskal literatura da abiapuntua eta identitatearen eratze-kulturala eta erlazionala, genero identitatea eta identitatearen zeharkakotasuna jorratzeko auziak.

Objetivos

Ikastaro honekin literatura eta identitate nazionalaren arteko tenkak islatu nahi ditugu. Argi dago, identitatea ulertzeko eta kudeatzeko era aldatu dela, ikuspegi esentzialista batetik ezinezkoa baita gaur egungo identitateak gordetzen dituen tasunak behar den bezala bideratzea. Izan ere, euskal literaturan, bestelako literatura gutxietan bezala, osagarri ideologikoei eta literaturaren autonomiaren kontzeptuak etengabeko berrikuspena jasaten dute. Beraz, literaturaren ardura eta haren engaiamenduaren eta despolitizazioaren maila oinarritzat hartuta, azken urteotan ikerketa literario garaikideek literaturaren autonomia partziala edo ia osorik onartzen dutelako baieztapena aztertzea izango dugu helburu.

Bestalde, literaturaren eta identitate kulturalaren arteko harremana ezartzen saiatuko gara. Horretarako, literaturaz hitz egingo dugu jardute kultural partikularra bailitzan bezala; gainera, adierazpen estetikoa izateaz gain, diskurtso sozio-kultural mugatuak ere besarkatzen dituela onartuko dugu. Orduan, zer islatuko da ikastaroan? Bada, identitateak ezin direla existitu irudipen kultural eta akulturazioaren kanpo, euskal literatura, munduko beste literaturak bezala, lurralde baten sare kulturalaren partaide aktiboa baita.

Azkenik, euskal literaturaren ekoizpen garaikidea genero identitatearen ikuspuntutik aztertuko dugu. Testuinguru horretan, zilegi da baieztatzea identitateak kultur-sistemekin harreman estua erakusten duela eta historikoki dagoela definituta eta ez noski biologikoki. Hori dela eta, identitatearen krisia subjektua barreiatuta agertzearen ondorio bezala uler daiteke, eta, orduan, identitatearen dekonstrukzioa edo birplanteamendua proposa genezake. Hau da, literatur kritika feministaren bidez, genero identitatearen eraldaketak eta gorputzaren agerpen ezberdinak gizarteak ezartzen dituen arauen pean agerian utziko ditugu; neurri handi batean, identitateak gordetzen dituelako bere barnean sexu, genero eta sexualitate bezalako kontzeptu egonkortzaileak.

Programa

26-06-2018

09:00 - 09:15	Dokumentazioaren banaketa
09:15 - 09:30	“Inaugurazioa: Jon Zarate (Euskararen eta Etengabeko Prestakuntzaren arloko Errektoreordea), Gotzone Sagardui (Bilboko Udaleko Alkatetza, Kontratazio eta Giza Baliabideen Saileko Zinegotzia) eta Jon Kortazar (Euskal Literaturako Katedruna eta Ikastaroaren Zuzendaria)”
09:30 - 10:30	“La competición intercultural sobre recursos vía concursos para capitales simbólicos” Itamar Even Zohar Tel Aviv Unibertsitatea - Irakaslea
10:30 - 11:00	Pausa
11:00 - 12:15	“Aita deitzen den gizona: euskal diasporaren irudi kulturalera eta sozio-ekonomikora hurbilketa” Amelia Benito del Valle Eskauriara Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU - Irakaslea
12:15 - 12:30	Pausa
12:30 - 13:45	“Identitatea euskal Haur eta Gazte literatura kanonikoan” Jose Manuel López Gaseni Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU - Irakaslea
13:45 - 14:00	Síntesis

27-06-2018

09:00 - 10:15	“Literatur Teoria Feminista: genero identitateak kontzeptu literarioak zeharkatu zituenekoa.” Iratxe Retolaza Gutierrez Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU - Irakaslea
10:15 - 10:30	Pausa
10:30 - 11:45	“Identitate galduaren bila: genero eraikuntza euskal memoria-eleberrietan” Amaia Serrano Mariezkurrena Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU - Irakaslea
11:45 - 12:30	“Gorputza, identitatearen espazioa” Iratxe Esparza Martin Euskal Herriko Unibertsitatea UPV/EHU - Irakaslea
12:30 - 12:45	Pausa
12:45 - 13:45	“La invención y planificación de culturas” Itamar Even Zohar Tel Aviv Unibertsitatea - irakaslea

13:45 - 14:00

Síntesis

Dirigido por:

Iratxe Esparza Martin

UPV/EHU, Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktika

Iratxe Esparza Martin (Santurtzi, 1972) es Licenciada en Filología Vasca y Doctora en Literatura Comparada y Estudios Literarios por la Universidad del País Vasco. Tras una estancia en la Universidad de La Plata, presenta su tesis doctoral sobre la transformación de la identidad analizando las diferentes manifestaciones del sujeto postmoderno de la narrativa vasca del siglo XXI. Además de publicar numerosos artículos y capítulos de libro sobre la literatura vasca contemporánea desde el punto de vista de la sociología de la literatura y de la crítica literaria feminista, complementa la trayectoria investigadora con su participación en diversos cursos y congresos. Actualmente es profesora en el Departamento de Didáctica de la Literatura y la Lengua de la Facultad de Educación de Bilbao (UPV/EHU).

Jon Kortazar Uriarte

UPV/EHU, Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktika

Euskal Herriko Unibertsitateko Euskal Literaturako katedraduna eta Compostelako Santiagoko irakasle bisitaria. Irakaslea, idazlea eta hainbat komunikabideetako kolaboratzailea. Sari garrantzitsuak jaso ditu: Galiziako PEN Clubak Rosalia de Castro Saria eskaini zion eta 2009an Bizkaiko Aldundiak Lauaxeta Sariaz omendu zuen. Gaur egun LAIDA (Literatura eta Identidadea) Ikerketa Taldeko burua da. Egungo Euskal Literaturaren Historia (2007-2017) eman du argitara eta ingelesez: Contemporary Basque Literature (Center for Basque Studies, Reno, 2016). XX. mendeko euskal literaturaz lanak plazaratu ditu, aipagarrienak: Euskal Literatura XX. mendean (zazpi argitalpen, 1990-2015), Teoría y práctica poética de Esteban Urkiaga, Lauaxeta (1986), Luma eta lurra (1997), Diglosia eta Euskal Literatura (2001), Postmodernitatea euskal kontagintzan (2003), Bernardo Atxaga: Basque Literature From The End Of The Franco Era To The Present (2007), Bitartean New York Kirmen Uriberen literaturgintza (2011)

Profesorado

Amelia Benito del Valle Eskauriaza

UPV/EHU, Bilboko Hezkuntza Fakultatea

Amelia Benito del Valle Eskauriaza (Bilbao 1960). Gizarte eta Komunikazio Zientzien lizentziatua Euskal Herriko Unibertsitatean. Montrealeko unibertsitateko Kulturarteko eta Nazioarteko Komunikazioan masterra eta Quebequeko unibertsitateko soziologian doktoretzaren eskolaritatea. Lehen Hezkuntzako Irakaslea gradua eta Informazio Zientzietan doktorea; horretan informazioaren erreprodukzioa eta eleberri arrosan emakumezko rola aztertzen da. Nazioarteko aldizkari zientifiko batzuetan zuzendaria eta literaturaren buruzko lanak argitaratu ditu. Montrealeko unibertsitateko ikerketa taldeko partaidea eta irakaslea. Kongresu, Jardunaldi eta Mintegi ugaritan hartu du parte, hizlari nahiz batzorde zientifikoetan. Gaur egun, EHUKo Bilboko Hezkuntza Fakultateko Literaturaren eta Hizkuntzaren Sailaren irakaslea eta LAIDA ikerketa taldearen kidea.

Itamar Even Zohar

---

http://www.tau.ac.il/~itamarez/ez_vita/ez-cv.htm

Jose Manuel López Gaseni

UPV/EHU

Jose Manuel López Gaseni UPV/EHUKo irakasle titularra da Hezkuntza eta Kirol fakultatean, Gasteizen. Haren ikerketa-lerroak literatur-itzulpena, literaturaren didaktika eta haur eta gazte literatura dira. Beste obra batzuen artean, honako hauek egile da: Euskarara itzultako haur eta gazte literatura (2000), Historia de la literatura vasca (2002), Autoitzulpengintza euskal haur eta gazte literaturan (2005), Literaturak umeei begiratu zientean (2006), 90eko hamarkadako haur eta gazte literatura (2005), Mozorroa ispiluan (2008) eta XXI. mende hasierako haur eta gazte literatura (2011), azken biak Xabier Etxanizekin batera. LAIDA (Literatura eta identitatea, UPV/EHU) eta LITER21 (USC) ikerketa-taldeetako

Iratxe Retolaza Gutierrez

UPV/EHU

Iratxe Retolaza (Donostia, 1977) es profesora de la Facultad de Ciencias Sociales y de la Comunicación de la UPV-EHU. Sus investigaciones se enmarcan generalmente en estas dos vertientes: por un lado, se ha especializado en teoría literaria feminista y crítica literaria feminista, analizando principalmente las aportaciones de la literatura vasca actual; y por otro lado, trabaja sobre poesía en el espacio público, tanto analizando las características performativo-poéticas, como las relaciones entre lo poético y lo político. Entre otros artículos, ha publicado estos dos libros en investigaciones de género: junto a Isa Castillo ha coordinado "Genero-arietak. Feminismoaren subjektuak" (Edo!, 2014), y junto a Edurne Epelde y Miren Aranguren ha publicado "Gure Genealogia Feministak. Euskal Herriko Mugimendu Feministaren kronika bat" (Emagin, 2015). Es miembro de Emagin, Centro de Formación e Investigación Feminista.

Amaia Serrano Mariezkurrena

UPV/EHUko Irakasle Eskolan diplomatu zen, Lehen Hezkuntza eta Atzerriko Hizkuntza (ingeleza) espezialitateetan. Ondoren, Euskal Filologia ikasketak egin zituen unibertsitate berean. Doktoradutzan sartzeko Literatura Konparatua eta Ikasketa Literarioak masterra egin du eta Eusko Jaurlaritzako doktoretza aurreko bekari esker 1936ko Gerra eta fikzioa izeneko tesian lanean aritu da, gaur egun ere ikerketa horretan diharduelarik. Euskal literaturaren hainbat alderdiri buruzko lanak ere idatzi ditu aldizkari eta liburuatarako. Gainera, genero ikerketekin zein heziketa literarioarekin loturiko ikastaroak eman ditu. Egun, UPV/EHUko irakaslea da.

Precios matrícula

MATRICULA	HASTA 31-05-2018	HASTA 26-06-2018
GENERAL	60,00 EUR	70,00 EUR
MATRÍCULA REDUCIDA	35,00 EUR	-
EXENCIÓN DE MATRÍCULA	20,00 EUR	20,00 EUR
MATRÍCULA ESPECIAL	35,00 EUR	-
Tarjeta soci@ ELKAR	52,50 EUR	-
Miembro de AEK	52,50 EUR	-

Lugar

Bizkaia Aretoa-UPV/EHU

Avda. Abandoibarra, 3. 48009-Bilbao

Bizkaia